

Paastanden om en Medetendomsret for den enkelte Fæstefamilie eller for Fæstebondestanden i det Hele, og efterat det ærede Medlem nu har indbragt det her foreliggende Lovforslag, som viser en anden Vej til at fremme Selveiendom, saa nærer jeg det Haab, at det ved forenede Bestræbelser af de forskjellige Factorer i Lovgivningsmagten nu vil lykkes at give et væsentligt Bidrag til, at det Fæstegods, der endnu er tilbage, snart maa gaae over til Selveiendom under Betingelser, der maae ansees lempelige og billige for alle Vedkommende. Det Lovforslag, der i denne Samling er forelagt Folkethinget af den høitærede Indenrigsminister og som først har været til Behandling i Dagsmødet, er ogsaa en Foranstaltning, som jeg troer vil bidrage væsentligt til at fremme Selveiendom. Jeg maa imidlertid tilstaae, at jeg ikke finder, at Regjeringens Forslag i den Henseende er tilstrækkeligt; det maa suppleres med Bestemmelser, der gaae i den Retning, som det nu foreliggende Lovforslag anviser. Der er imidlertid saavel ved det nysæevnte Regjeringsforslag, som ved det nu under Behandling værende Forslag efter min Opfattelse nogle Mangler. Jeg troer, at den feilagtige Anskuelse, der har fundet Understøttelse fra saamange Sider, nemlig at der var en Medetendomsret tilstede for den enkelte Fæstefamilie eller Fæstebondestanden i det Hele, væsentligt har bidraget til, at Selveiendoms Fremme til sine Tider i de senere Aar ikke er flect i saa stort Omfang, som ellers vilde have været Tilfældet, og vil man fremme Selveiendoms Indførelse, saa maa man jo erindre, at der til et Salg hører ikke blot en villig Sælger, men ogsaa en villig Kjøber. Saaledes som Regjeringens Lovudkast og det Forslag, som vi nu behandle, foreligge, eller efter hvad disse to Lovforslag indeholde, da gaae de egentlig kun ud paa at gjøre Cierne villige til at sælge, men de indeholde ingen Bestemmelser, der kunne fremkalde Kjøbere, og dette finder jeg er en Mangel ved disse Lovforslag. Medens jeg altsaa til Sagens Fremme maa ønske, at begge disse Lovforslag blive samarbejdede til eet, saa troer jeg, at der tillige maa optages Bestemmelser, som kunne vække Lyst til at kjøbe paa billige Vilkaar og

ogsaa gjøre det muligt. Jeg skal her ved første Behandling af Sagen ikke gaae ind paa Enkelthederne i saadanne Bestemmelser eller yttre mig om, hvorledes jeg tænker mig Enkelthederne i saadanne Forslag, men jeg skal kun udtale, at jeg troer, den Vej, der i saa Henseende maa gaaes, vil være den, at der maa optages Bestemmelse i Loven om, at de Indskrænkninger i Godseierens Benyttelse af Fæstegodsset, der maae blive det endelige Indhold saavel af det af Regjeringen i denne Samling forelagte Lovforslag som af det nu foreliggende, enten heelt eller efter Omstændighederne tildeels ikke komme til Anvendelse paa det Fæstegods, hvis Ciere erklære sig villige og forpligte sig til i et vist givet Tidrum at sælge Fæstegodsset til de nuværende Besiddere eller ved Fæsteledighed til En af deres Slægt, saaledes som det er betegnet i Loven af 1861, paa saadanne Vilkaar, der baade med Hensyn til Kjøbesummens Størrelse og med Hensyn til Betalingsvilkaaene findes at være billige og passende efter Omstændighederne. Naar der saaledes tages Bestemmelse om, at disse yderligere Indskrænkninger eller en Deel af disse Indskrænkninger i Godseierens Benyttelsesret af sit Fæstegods ikke kunne komme til Anvendelse, hvor han har gjort et saadant Tilbud, vil der deri indeholdes en ikke ringe Opfordring for Fæsterne og deres Familie til at kjøbe Godsset, naar det bydes dem til Salg paa billige Vilkaar. Ved saaledes at lade Salget og navnlig Betalingsvilkaaene i hvert enkelt Tilfælde ordnes paa den Maade, hvorpaa den enkelte Godseier efter de Forhold, hvorunder han befinder sig, kan ordne det, ville Godseierne vistnok saa godt som altid kunne være istand til at tilbyde billige Betalingsvilkaar, og man undgaaer da ogsaa en af de store Vanstueligheder, som altid er mødt ved Forslag om tvungen Fæsteafløsning, nemlig Ordningen af Forholdet til Pantnavereren i Fæstegodsset. Hvor stor Skarsindighed man end har anvendt for at løse dette Forhold i de forskjellige Lovforslag, har man vist altid erkjendt, at der var store Vanstueligheder forbunden dermed; og naar Loven indrettes saaledes, er der en viskelig Opfordring for